

Der var flot fremmøde til konferencen i 3F's forbundshus i København.

Udbud og kvalitet på dagsordenen

RUS inviterede til konference om udbud af den præhospitale indsats

I en ikke så fjern fremtid skal regionerne atter i gang med at udbyde den præhospitale indsats.

Men hvordan sikrer man, at udbudene også skaber kvalitetsudvikling, innovation og et godt arbejdsmiljø i ambulancetjenesten – og ikke blot har fokus på pris, responstid og teknisk effektivitet?

Det var emnet for en konference den 14. marts i København, som samlede næsten 100 ambulancefolk, politikere, repræsentanter fra regionerne, embedsfolk, faglige repræsentanter med flere.

Anledningen til konferencen var en ny rapport om samme emne, som VIVE

(Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd) har udarbejdet for Reddernes Udviklingssekretariat (RUS).

Pris og responstid

I 3F forbundshusets store sal fortalte professor og sundhedsøkonom Jakob Kjellberg fra VIVE om nogle af rapportens konklusioner.

Han konstaterede, at det ofte netop bliver pris og responstid, det handler om i udbud. Det er konkret og målbart, mens faktorer som kvalitet og innovation er "blødere" og sværere at definere præcist.

Her kunne en mulig løsning være at lave nogle puljemidler, måske en eller to procent af budgettet, til forsknings- eller udviklingsprojekter i samarbejde mellem leverandør og region.

Ifølge sundhedsøkonomen er det ikke holdbart med flere ture år efter år i ambulancetjenesten. Der må eksempelvis arbejdes hen imod at afslutte flere patienter på stedet og at integrere det præhospitale mere i det nære sundhedsvæsen, så mange indlæggelser kan undgås. Med det rigtige datagrundlag kan man måske også på

længere sigt opstille andre kvalitetsmål end bare responstiden, mener han.

Bedre koordinering

Jakob Kjellberg noterede, at regionerne griber det præhospitale område ganske forskelligt an – med Region Sjællands mange paramedicinere og Region Midts mange lægebiler som to yderpoler.

- Man kan ikke sige, at én regions løsning er rigtig eller forkert, og det er fair nok, at der er plads til regional variation. Men det er underligt, at et lille land som Danmark ikke kan have en bedre tværregional koordinering af, hvad man synes er det rigtige, bemærkede han.

Elevoptag er vigtigt

Jakob Kjellberg er ikke i tvivl om, hvad der er mest presserende at få ændret i de kommende udbud:

- Måden man har håndteret elevoptag i de forskellige udbud; det er det, jeg er mest bekymret for. I nogle af udbuddene har man slet ikke forholdt sig til uddannelse – der har man sagt, at det må leverandøren tage sig af. Man

mener, at det klarer markedet. Men der må man sige som økonom, at det er nok for stor en tillid til markedet, også fordi kontrakterne ikke nødvendigvis er så lange, så der kan hurtigt komme et incitament til at gøre så LIDT som muligt, uddanne så få som muligt, fordi det er dyrt, bemærkede han og opfordrede til en fælles og "bæredygtig" linje på dette område.

Kan løftes ud

Lige som uddannelse og innovation kunne infrastruktur omkring ambulancestationerne være et område, man løftede ud af udbuddene, mener Jakob Kjellberg. Med de ret korte kontraktforløb vil aktører være tilbageholden-

de med at investere for meget i ambulancestationer. Men for mange mindre og midlertidige løsninger fremmer ikke ligefrem reddernes arbejdsmiljø.

- Måske kunne regionen etablere centraler, hvor man véd, at der også skal være ambulancer om 5, 10 eller 20 år, og så lade leverandøren leje sig ind. Eller selve det at levere stationer kunne også udbydes, foreslår sundhedsøkonomen. Han tilføjer, at jo mere regionen selv dikterer omkring beredskaber, udkald med videre, jo vigtigere er det, at afstanden til personalet i ambulancerne ikke bliver for stor. Hvis man ikke forstår og anerkender hinandens arbejdsopgaver, så udfordrer det fleksibiliteten og arbejdsglæden.

Selvbestemmelse eller ensretning

Politikere drøftede den præhospitale indsats og fik nye input med hjem

Der blev til tider skudt med skarpt mellem Liselott Blixt (DF), formand for Folketingets sundhedsudvalg, og nogle af politikerne i panelet fra de fem regioner.

DF-politikeren lagde ikke skjul på, at hun gerne så regionerne nedlagt, og på det præhospitale område skulle en national styrelse udarbejde fælles retningslinjer for hele landet. Hun mente, at VIVE-rapporten flugtede godt med hendes holdninger.

- Der har vist sig store forskelle på, hvordan man håndterer tingene i regionerne. Man opgør responstider på forskellige måder, man har forskellige måder at ansætte og bruge personale på, og der bliver i udbud ikke altid taget hensyn til uddannelse af elever. Det synes jeg har været et stort

problem. Ved udbud er man ofte gået mere efter prisen end efter hvilken ydelse, man har fået. Min holdning er, at vi må indrette det her med mere vægt på kvalitet og mere ensartet. Vi

skal som politikere sikre fælles retningslinjer de fem regioner imellem, samt sikre, at vi i hele Danmark bruger vores ressourcer bedst muligt. Vi skal fortsætte udviklingen af kompetencer,

Sundhedspolitikerne fra de fem regioner fik nye perspektiver til de kommende ambulanceudbud.

også set i lyset af, at mange patienter sendes hjem tidligere og måske med flere diagnoser, sagde formanden for sundhedsudvalget.

- Vi taler ofte om lige adgang til vores sundhedsvæsen og sundhedsydelser, det bør altså også ske på det præhospitale område, sagde hun.

Ikke godt nok

Der var ros til VIVE-rapporten og til konferencen fra Ida Damborg (SF), medlem af præhospitalt udvalg i Region Syd samt formændene for de øvrige fire regioners præhospitale udvalg (udvalgene har forskellige navne rundt om, red.)

Flere gav udtryk for, at de fik ny viden og inspiration med hjem, som kunne anvendes op til næste udbud.

Christoffer B. Reinhardt (K) fra Region Hovedstaden hæftede sig blandt andet ved kommentarerne om, at der burde sikres rimelige stationsforhold for personalet. Formanden har været med ude at køre og har drøftet hverdagen med redderne, som blandt andet udtrykte frustration over mange unødvendige ture – så der skal kigges på, om evt. andre transportformer kan løse noget af problemet.

- Og med hensyn til uddannelse: To elever pr. område pr. år, det er ikke godt nok, det vil jeg gerne erkende. Det skal vi have kigget på i næste omgang.

Ingen overligger

Nicolai Nicolaisen (S) fra Region Sjælland havde ikke noget imod en evt. fælles kurs for paramedicinernes kompetencer, men det skulle ikke være la-

veste fællesnævner, der skulle gælde, understregede han om faggruppen, som han betegnede som knaldhamrende dygtige og entusiastiske.

- Vi har ikke nogen overligger for paramedicinernes uddannelse. Hvis det er nødvendigt, så bliver de uddannet til det, ellers skal det være Sundhedsstyrelsen el. lign, der siger nej, forklarede formanden.

Han tilføjede, at regionen ikke stiller krav om, hvor stationer skal være. Det vigtigste er at have de mest veluddannede folk og kunne tilbyde den bedste behandling overhovedet, lød det.

Vi skal tage teten

Ida Damborg (SF) fra Region Syd takkede for en spændende rapport. Hun mente, Danske Regioner skal gøre alvor af at skabe et præhospitalt udvalg.

- Det bør være OS, der tager initiativ til at lave fælles nationale retningslinjer, og et fælles kompetenceniveau inden for de forskellige uddannelsesniveauer på det præhospitale område, sagde hun.

Hvis det stod til politikeren, så skulle der desuden være krav om elevoptag på seks-otte procent, og forskning, udvikling og innovation skulle udgøre en procentdel af den samlede kontrakt.

Hun mente, at kun en fælles brancheoverenskomst kan forhindre, at reddernes løn- og arbejdsvilkår (igen) bliver et konkurrenceparameter.

Tankevækkende

Henrik G. Hansen (S) var klar på at overveje, om ambulancestationer/bygninger kunne eller burde løftes ud af "hovedudbuddet". Han slog fast,

at efteruddannelse for redderne er vigtigt og at arbejdsmiljøet skal være i orden. Han havde også lagt ambulancebehandler Henning Dahl Lassens oplysning om mange kollegers afgang på sinde (se side 8).

- Jeg synes, det er tankevækkende, dem der har forladt faget eller regionen. Det vil jeg tage med mig herfra i dag som et opmærksomhedspunkt, lød det fra formanden, som også endnu mere vil tænke kvalitet og gøre brug af de resultater, forskningen i regionen afdækker, til næste udbud.

Der bliver allerede samarbejdet

Mogens Ove Madsen (S) fra Region Nord erklærede sig klar til at drøfte et evt. fælles initiativ på uddannelsesområdet.

I det hele taget advarede han mod at tale forskellene mellem regionerne for meget op.

- Jeg oplever, at der er et godt samarbejde, og det bliver stadig tættere og mere forpligtende. Der er tid nok inden næste udbudsrunder til at få mange ting på plads, mente han.

Formanden og flere af hans "kolleger" pegede blandt andet på det fælles patientjournalssystem, fælles uddannelse af 112-visitatorer, fælles indsatslederuddannelse, samarbejde om hjertestartere, samarbejdsaftale om at køre over regionsgrænser, fælles forskningsprojekter med videre.

- Men det har været et rigtig godt arrangement – det har sat nogle tanker i gang og har peget på nogle ting, vi måske skal kigge på, sagde Mogens Ove Madsen.

Falck satser på visionære bud

Direktør Jakob Riis håber at kunne sætte fokus på enkelte nøgleparametre

Hvordan kan kommende udbud skabe større rum for kvalitetsudvikling og innovationen – set med leverandørens briller?

Det spørgsmål kom direktør Jakob Riis fra Falck med nogle bud på i løbet af konferencen hos 3F.

- Helt overordnet håber jeg på nogle udbud, der ikke begrænser os, men tværtimod gør, at vi kan få lov til at

være den allerbedste udgave af os selv. Det kunne være udbud med en "grundstamme" som i dag, men hvor man opfordrer byderne til at komme med visioner for, hvordan man kan forbedre udviklingen på nogle af de parametre, som i øjeblikket stikker den gale vej, sagde Jakob Riis.

Det kunne eksempelvis være antallet af indlæggelser/genindlæggelser, behandling af kronikere med videre.

Også outcome og evnen til at levere så stærk diagnostik, at patienter køres direkte til rette specialiserede behandling, kunne være parametre, mente Jakob Riis.

- Alt det her har stor betydning for blandt andet økonomi og patienttilfredshed og rummer et fælles incitament. Hvis vi får muligheden, så kan vi give nogle rigtig spændende bud

på, hvordan vi kan levere mest mulig sundhed for pengene, understregede Falck-direktøren.

Mulighed for konkurrence

Modellen med en basisplan, som leverandøren kan bygge en vision oven på, har ifølge Jakob Riis også den fordel, at andre aktører kan byde ind og dermed sikre muligheden for konkurrence.

- En leverandør bør kunne byde ind på responstids minimumskrav, hvis de kører ambulance andre steder. Så må regionen afgøre, om man vil tildele dem kontrakten, selv om deres plan for at styrke nogle af de nationale parametre måske er mindre stærk. Den beslutning vil jeg selvfølgelig acceptere. Men jeg håber, vi må give vores svar på, hvordan vi sammen med de forskellige regioner og deres forskellige ønsker kan være en god samarbejdspartner, sagde Jakob Riis. Han tilføjede, at et fremtidssikret elevoptag bør være et ufravigeligt krav til alle bydere.

Pas på redderne

På konferencen udtrykte Falck-direktøren i øvrigt en lille bekymring på ambulancefagets vegne. Han fortalte om en nylig oplevelse, hvor han var med i en ambulance, da redderen helt uretrettet fik en telefonisk reprimande for at overskride mobiliseringstiden. Det medførte naturligt nok en snes minutters harme hos den pågældende, og det store kontrolapparat kunne måske i fremtidige udbud konverteres til noget mere konstruktivt, mente direktøren.

- Det fuldstændig fantastiske arbejde, der bliver lavet i dag af alle på det præhospitale område – paramedicinere, behandlere, assistenter - vi skal passe på, vi ikke bare tager det for givet. Vi skal passe godt på den ressource, sagde Jakob Riis.

Falck-direktør Jakob Riis (tv), her flankeret af rapportens hovedforfatter Jakob Kjellberg, kom med sine bud på, hvordan man fra leverandørside kan bidrage med at kvalitetsudvikle den præhospitale indsats.

Input fra virkeligheden

Ambulancebehandler Henning Dahl Lassen fra Midt og paramediciner Martin Matzen fra Sjælland – bag moderator Ole Toft, redaktør på Altinget Sundhed – kom med input fra deres arbejdsverdag.

Ambulancefolkene Henning Dahl Lassen fra Region Midtjylland og Martin Matzen fra Region Sjælland kunne på konferencen komme med deres erfaringer ude fra "virkeligheden".

Ifølge Henning Dahl Lassen er det ikke svært at øge elevoptaget i Midt

– interesserede står i kø – den største udfordring er fastholdelse af eksisterende personale, oplever han.

En del kolleger er enten skiftet til andre brancher eller flyttet til andre regioner for at få udfordringer. Mange kigger efter noget andet, dels fordi

arbejdspreset vokser, dels på grund af udfordringen med om man må bruge sine kompetencer.

Kig mod udlandet

Paramediciner Martin Matzen udtrykte tilfredshed med at køre i Region Sjælland. Her kan han gøre den største forskel i sin arbejdsverdag, mener han.

- Men jeg er virkelig også glad for, når jeg står med ryggen mod muren, at jeg kan ringe til en læge, tilføjede han og opfordrede til at kigge mod eksempelvis England og bruge deres erfaringer – blandt andet med hensyn til at have alternativer til akutmodtagelsen for nogle af patienterne.

Kolleger styrer

Ifølge Martin Matzen er det ikke ligegyldigt for arbejdsmiljøet, om regioner bruger en responstids- eller beredskabsmodel, og om regionen eller leverandøren bemande vagtcentralen. Der er et tættere samarbejde, når dem der styrer bilerne er i samme organisation som ambulancefolkene, mener paramedicinen.

Han har også kørt i hovedstaden, hvor man kunne komme ind med svære tilfælde på modtagelsen, men ikke fik mulighed for lige at fordøjere turen i fem minutter, fordi radioen kalder igen.

Det pres advarede han lidt imod på konferencen, og det gjorde Falck-direktør Jakob Riis i øvrigt også.

